DOMSTOLENS DOM (Fjerde Afdeling)

10. maj 2007 *

I sag C-328/05 P,

angående appel i henhold til artikel 56 i Domstolens statut, iværksat den 30. august 2005,

SGL Carbon AG, Wiesbaden (Tyskland), ved Rechtsanwälte M. Klusmann og F. Wiemer,

appellant,

den anden part i appelsagen:

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved F. Castillo de la Torre, M. Schneider og W. Mölls samt H. Gading, som befuldmægtigede,

sagsøgt i første instans,

* Processprog: tysk.

har

DOMSTOLEN (Fjerde Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, K. Lenaerts, og dommerne E. Juhász, R. Silva de Lapuerta (refererende dommer), G. Arestis og T. von Danwitz,

generaladvokat: J. Mazák
justitssekretær: ekspeditionssekretær B. Fülöp,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 26. oktober 2006,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 18. januar 2007,

afsagt følgende

Dom

1 SGL Carbon AG (herefter »SGL Carbon«) har i appelskriftet principielt nedlagt påstand om delvis ophævelse af dom afsagt den 15. juni 2005 af De Europæiske Fællesskabers Ret i Første Instans, Tokai Carbon m.fl. mod Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber (forenede sager T-71/03, T-74/03, T-87/03 og T-91/03, ikke trykt i Samling af Afgørelser, herefter »den appellerede dom«), hvorved Retten frifandt Kommissionen i en sag, der var anlagt til prøvelse af Kommissionens beslutning K(2002) 5083 endelig af 17. december 2002 om en procedure i henhold til

EF-traktatens artikel 81 og EØS-aftalens artikel 53 (sag COMP/E-2/37.667 — Specialgrafit, herefter »den anfægtede beslutning«). Subsidiært har appellanten nedlagt påstand om nedsættelse af den bøde, selskabet blev pålagt ved den anfægtede beslutning.

Retsforskrifter

Forordning nr. 17

2 Artikel 15 i Rådets forordning nr. 17, af 6. februar 1962, første forordning om anvendelse af bestemmelserne i traktatens artikel [81] og [82] (EFT 1959-1962, s. 81), bestemmer følgende:

»1. Ved beslutning kan Kommissionen pålægge virksomheder og sammenslutninger af virksomheder bøder på 100 til 5 000 regningsenheder, såfremt de forsætligt eller uagtsomt:

[...]

b) i et svar på en begæring i henhold til artikel 11, stk. 3 eller stk. 5, [...] giver en oplysning, der er urigtig [...]

2. Ved beslutning kan Kommissionen pålægge virksomheder og sammenslutninger af virksomheder bøder på mindst 1 000 og højst 1 000 000 regningsenheder, idet

sidstnævnte beløb dog kan forhøjes til 10% af omsætningen i det sidste regnskabsår i hver af de virksomheder, som har medvirket ved overtrædelsen, såfremt de forsætligt eller uagtsomt:

a) overtræder bestemmelserne i traktatens artikel [81], stk. 1, eller artikel [82] [...]

[...]

Ved fastsættelsen af bødens størrelse skal der tages hensyn til både overtrædelsens grovhed og dens varighed.

[...]«

Retningslinjerne

3 Kommissionens meddelelse om »Retningslinjer for beregningen af bøder i henhold til artikel 15, stk. 2, i forordning nr. 17 og artikel 65, stk. 5, i EKSF-traktaten« (EFT 1998 C 9, s. 3, herefter »retningslinjerne«) bestemmer indledningsvis:

»Formålet med [...] principper[ne], der fastlægges i [...] retningslinjer[ne], er at sikre gennemsigtighed og objektivitet i forbindelse med Kommissionens beslutninger,

både i forhold til virksomhederne og i forhold til Domstolen, og samtidig fastholde den skønsbeføjelse, som de pågældende retsforskrifter giver Kommissionen til at fastsætte bøder på indtil 10% af virksomhedernes samlede omsætning. Denne beføjelse bør imidlertid udøves som led i en sammenhængende og ikke-diskriminerende politik, der er tilpasset de mål, der forfølges ved bekæmpelsen af overtrædelser af konkurrencereglerne.

Den nye metode til beregning af en bødes størrelse vil fremover følge følgende model, der bygger på fastsættelsen af et grundbeløb, som kan forhøjes i tilfælde af skærpende omstændigheder og nedsættes i tilfælde af formildende omstændigheder.«

4 Ifølge retningslinjernes punkt 1 fastsættes »[g]rundbeløbet [...] på grundlag af overtrædelsens grovhed og dens varighed, der er de eneste kriterier, der er anført i artikel 15, stk. 2, i forordning nr. 17«. Ifølge retningslinjernes punkt 2 kan grundbeløbet forhøjes i tilfælde af skærpende omstændigheder, såsom når samme virksomhed eller samme virksomheder gentager overtrædelser af samme art. Ifølge retningslinjernes punkt 3 kan beløbet nedsættes i tilfælde af særlige formildende omstændigheder.

Samarbejdsmeddelelsen

5 Kommissionen har i sin meddelelse om bødefritagelse eller bødenedsættelse i kartelsager (EFT 1996 C 207, s. 4, herefter »samarbejdsmeddelelsen«) fastsat betingelserne for, hvornår virksomheder, der samarbejder med Kommissionen i forbindelse med dennes undersøgelser af en kartelsag, kan fritages for bøder eller få nedsat den bøde, de ellers ville være blevet pålagt.

6 Samarbejdsmeddelelsens afsnit A, punkt 5, bestemmer:

»En virksomheds samarbejdsvillighed er blot ét af de elementer, som Kommissionen tager hensyn til ved fastsættelsen af bødestørrelsen. [...]«

7 Samarbejdsmeddelelsens afsnit C, der har overskriften »Betydelig bødenedsættelse«, er affattet således:

»En virksomhed, der opfylder betingelserne i afsnit B, litra b)-e), og som afslører et hemmeligt kartel, efter at Kommissionen ved beslutning har gennemført en kontrolundersøgelse hos de i kartellet deltagende virksomheder, som imidlertid ikke har givet tilstrækkeligt grundlag for at indlede proceduren med henblik på vedtagelse af en beslutning, indrømmes en bødenedsættelse på mellem 50% og 75%.«

8 De betingelser, der er fremsat i samarbejdsmeddelelsens afsnit B, som der henvises til i afsnit C, bestemmer, at den pågældende virksomhed:

»a) gør Kommissionen opmærksom på et hemmeligt kartel, før Kommissionen ved beslutning har gennemført en kontrolundersøgelse hos de virksomheder, der deltager i kartellet, og på et tidspunkt, hvor Kommissionen ikke allerede er i besiddelse af tilstrækkelige oplysninger til at kunne bevise det pågældende kartels eksistens

b) er den første til at forelægge afgørende elementer med henblik på at bevise kartellets eksistens

c) har bragt sin deltagelse i den uretmæssige aktivitet til ophør senest på det tidspunkt, hvor den indberetter den til Kommissionen

d) forsyner Kommissionen med alle relevante oplysninger samt al dokumentation og alt bevismateriale, som den råder over med hensyn til kartellet, og [...] opretholder et permanent og fuldstændigt samarbejde under hele undersøgelsen

e) ikke har tvunget en anden virksomhed til at deltage i kartellet, og [...] ikke har været initiativtager til eller spillet en afgørende rolle i den ulovlige aktivitet«.

9 Samarbejdsmeddelelsens afsnit D, der bærer overskriften »Væsentlig bødenedsættelse«, er affattet således:

»1. Hvis en virksomhed samarbejder, uden at alle betingelserne i afsnit B eller C er opfyldt, indrømmes den en nedsættelse på mellem 10% og 50% af den bøde, som den ville være blevet pålagt, hvis den ikke havde samarbejdet.

2. Dette kan navnlig være tilfældet, hvis:

— en virksomhed, inden udsendelsen af en klagepunktsmeddelelse, forsyner Kommissionen med oplysninger, dokumenter eller andet bevismateriale, som bidrager til at fastslå overtrædelsens eksistens

— en virksomhed, efter at have modtaget klagepunktsmeddelelsen, meddeler Kommissionen, at den ikke bestrider de faktiske omstændigheder, som Kommissionen bygger sine indvendinger på.«

Protokol nr. 7 til den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder

10 Artikel 4 i protokol nr. 7 til den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder, der blev undertegnet i Rom den 4. november 1950, bestemmer:

»Ret til ikke at blive retsforfulgt eller straffet to gange

1 Under én og samme stats jurisdiktion skal ingen i en straffesag på ny kunne stilles for en domstol eller dømmes for en lovovertrædelse, for hvilken han allerede er blevet endeligt frikendt eller domfældt i overensstemmelse med denne stats lovgivning og strafferetspleje.

2 Bestemmelserne i foregående stykke forhindrer ikke genoptagelse af sagen i overensstemmelse med vedkommende stats lovgivning og strafferetspleje, såfremt der foreligger bevis for nye eller nyopdagede kendsgerninger, eller såfremt der i den tidligere rettergang er begået en grundlæggende fejl, som kunne påvirke sagens udfald.

[...]«

Sagens baggrund og den anfægtede beslutning

11 I den appellerede dom har Retten redegjort for sagens faktiske omstændigheder på følgende måde:

»1 Ved den [anfægtede] beslutning fandt Kommissionen, at forskellige virksomheder havde deltaget i en række aftaler og samordnet praksis i henhold til artikel 81 EF, stk. 1, EF og artikel 53 i aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde [EØS] i sektoren for specialgrafit i perioden fra juli 1993 til februar 1998.

2 Udtrykket »specialgrafit« omfatter i henhold til den [anfægtede] beslutning en gruppe grafit — ud over grafitelektroder til jern- og stålindustrien — med forskellige anvendelsesområder, dvs. isostatisk grafit, ekstruderet grafit og støbt grafit.

3 Isostatisk grafit har bedre mekaniske kendetegn end ekstruderet og støbt grafit, og priserne for hver kategori varierer efter disse mekaniske kendetegn. Denne

type grafit findes navnlig i EDM-elektroder, der anvendes til produktionen af metalforme i bil- og elektroniksektorerne. Isostatisk grafit anvendes endvidere til stempler til kontinuerlig støbning af ikke jernholdige metaller, som f.eks. kobber og kobberlegeringer.

4 Forskellen i produktionsomkostningerne på isostatisk grafit og ekstruderet grafit eller støbt grafit er minimum 20%. Ekstruderet grafit er generelt markedets bedste produkt, og det anvendes derfor, hvis det lever op til anvendelseskravene. Ekstruderede produkter anvendes til en bred vifte af industrielle forbindelser, hovedsagelig i jern- og stålindustrien, aluminiumindustrien og kemiindustrien.

5 Støbt grafit anvendes normalt kun til større installationer, eftersom dets egenskaber som regel er ringere end den ekstruderede kvalitet.

6 Specialgrafitprodukterne leveres almindeligvis enten direkte til kunderne fra produktionsstederne som færdigfabrikerede produkter eller gennem forarbejdningsværksteder. Disse værksteder køber ubearbejdet grafit i blokke eller barrer, forarbejder dem — dvs. de tilpasser dem kundernes behov — og sælger de forarbejdede produkter til den endelige kunde.

7 Den [anfægtede] beslutning vedrører to forskellige karteller, hvoraf det ene vedrører markedet for isostatisk specialgrafit, og det andet vedrører markedet for ekstruderet specialgrafit, idet der ikke er fundet beviser for en overtrædelse vedrørende støbt grafit. Disse karteller har vedrørt meget særegne produkter, nemlig grafit i blokke og i udskårne blokke med undtagelse af forarbejde produkter — dvs. forarbejdet »efter kundens ønsker«.

8 De væsentligste vestlige specialgrafitproducenter er multinationale selskaber. Salget af specialgrafit udgjorde omkring 900 mio. EUR på verdensplan i 2000. Heraf blev der solgt for 500 mio. EUR isostatisk grafit og for 300 mio. EUR ekstruderet grafit. Inden for hele Fællesskabet/EØS-området udgjorde værdien af salget af isostatiske produkter 100-120 mio. EUR i 2000, mens salget af ekstruderede produkter udgjorde 60-70 mio. EUR. Ikke-forarbejdede produkter udgjorde mellem 35 og 50 mio. EUR af markedet for isostatisk grafit og omkring 30 mio. EUR af markedet for ekstruderet grafit.

9 På tidspunktet for vedtagelsen af den [anfægtede] beslutning var de væsentligste producenter af isostatisk grafit i hele Fællesskabet/EØS-området [navnlig] det tyske selskab SGL Carbon [...].

[...]

12 Fra juni 1997 undersøgte Kommissionen markedet for grafitelektroder. Denne undersøgelse førte til beslutningen af 18. juli 2001 om en procedure i henhold til EF-traktatens artikel 81 og EØS-aftalens artikel 53 — Sag COMP/E-1/36.490 — Grafitelektroder (EFT 2002 L 100, s. 1). [...]

[...]

14 I De Forenede Stater blev der i marts 2000 og i februar 2001 indledt retsforfølgelse mod et datterselskab til [Le Carbone-Lorraine SA] og et datterselskab til [det japanske selskab Toyo Tanso Co. Ltd] for deltagelse i et ulovligt kartel på markedet for specialgrafit. Selskaberne har erklæret sig skyldige og indvilliget i at betale bøderne. [...]

15 Den 17. maj 2002 sendte Kommissionen en klagepunktsmeddelelse til adressaterne for den [anfægtede beslutning [...]. Selskaberne har ikke bestridt de faktiske forhold.

[...]

17 Den administrative procedure førte til, at den [anfægtede] beslutning blev vedtaget den 17. december 2002. [...]

[...]

19 Det fremgår af den [anfægtede] beslutning, at kartelaftalerne på markedet for isostatisk grafit blev iværksat efter jævnlige multilaterale møder på fire niveauer:

— møder på »højt niveau«, hvori selskabernes ledelser deltog, og hvorunder de grundlæggende principper for samarbejdet blev fastlagt

— møder om »internationalt arbejde« vedrørende klassificeringen af grafitblokke i forskellige kategorier og fastsættelsen af minimumspriser for hver kategori

— »regionale« møder (for Europa)

— »lokale« (nationale) møder vedrørende de italienske, tyske, franske, britiske og spanske markeder.

[...]

22 Kommissionen har på grundlag af de faktiske konstateringer og de retlige vurderinger, der er udført i den [anfægtede] beslutning, pålagt de anklagede virksomheder bøder, hvis beløb er beregnet i henhold til den metode, der fremgår af retningslinjerne [...] samt af samarbejdsmeddelelsen.

23 I henhold til den [anfægtede] beslutnings artikel 1, stk. 1, har følgende virksomheder overtrådt EF-traktatens artikel 81, stk. 1, og EØS-aftalens artikel 53, stk. 1, da de i de anførte perioder har deltaget i en samling aftaler og former for samordnet praksis, der påvirker EF- og EØS-markedet for isostatisk specialgrafit:

[...]

b) SGL [Carbon], fra juli 1993 til februar 1998

[...]

24 Det følger af beslutningens artikel 1, stk. 2, at følgende virksomheder har overtrådt artikel 81, stk. 1, EF og EØS-aftalens artikel 53, stk. 1, da de i de anførte perioder har deltaget i en samling aftaler og samordnet praksis, der påvirker EF- og EØS-markedet for ekstruderet specialgrafit:

— SGL [Carbon], fra februar 1993 til november 1996

[...]

25 Ved artikel 3 [i den anfægtede beslutning] pålægges følgende bøder:

[...]

b) SGL Carbon AG

— Isostatisk specialgrafit: 18 940 000 EUR

— Ekstruderet specialgrafit: 8 810 000 EUR

[...]

26 Det bestemmes endvidere i [nævnte] artikel 3, at bøderne skal betales inden for tre måneder regnet fra meddelelsen af den [anfægtede] beslutning, og at der i modsat fald pålægges morarenter på 6,75%.

27 Ved skrivelse af 20. december 2002 tilsendtes hver af sagsøgerne den [anfægtede] beslutning. Det blev i denne skrivelse anført, at Kommissionen ved udløbet af den i [denne] beslutning angivne betalingsfrist kunne foretage tilbagesøgning af det pågældende beløb. Hvis der imidlertid blev anlagt sag for Retten, ville der ikke kunne træffes nogen gennemførelsesforanstaltninger, forudsat at en rentesats på 4,75% blev betalt, og der blev stillet en bankgaranti.«

Retsforhandlinger ved Retten og den appellerede dom

12 Ved særskilte stævninger indleveret til Rettens Justitskontor i marts 2003 har SGL Carbon og de andre virksomheder, der var adressater for den anfægtede beslutning, anlagt annullationssøgsmål til prøvelse heraf.

13 I den appellerede doms domskonklusion har Retten navnlig udtalt og bestemt:

»[...]

4) I sag T-91/03, SGL Carbon mod Kommissionen:

— Den bøde, der er pålagt sagsøgeren ved artikel 3 i den [omtvistede] beslutning, fastsættes til 9 641 970 EUR for den overtrædelse, der er begået i sektoren for isostatisk grafit.

— I øvrigt frifindes Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber.

— Sagsøgeren bærer to tredjedele af sine egne omkostninger og betaler to tredjedele af Kommissionens omkostninger, idet sidstnævnte bærer en tredjedel af sine egne omkostninger og betaler en tredjedel af sagsøgerens omkostninger.«

Parternes påstande i appelsagen

14 SGL Carbon har nedlagt følgende påstande for Domstolen:

— Principalt ophæves den appellerede dom, for så vidt Kommissionen herved frifindes.

— Subsidiært nedsættes den bøde, der er pålagt appellanten, samt proces- og morarenterne.

— Kommissionen tilpligtes at betale sagens omkostninger.

15 Kommissionen har i sit svarskrift nedlagt påstand om, at appellen forkastes, og at appellanten tilpligtes at betale sagens omkostninger.

Appellen

16 SGL Carbon har til støtte for sin appel påberåbt sig seks anbringender.

17 SGL Carbon har ved sit første anbringende gjort gældende, at Retten har tilsidesat princippet non bis in idem, idet den ikke har taget hensyn til de bøder, som selskabet tidligere er blevet pålagt i De Forenede Stater. Det andet anbringende vedrører forhøjelsen på 35% af den bøde, som SGL Carbon er pålagt som følge af, at selskabet var den eneste leder. SGL Carbon har ved sit tredje anbringende gjort gældende, at Retten ikke har undersøgt anbringendet om, at kontradiktionsretten, i det omfang den kunne udøves, er blevet tilsidesat som følge af, at medlemmerne af Kommissionens gruppe, der var bemyndiget til at foretage undersøgelsen, ikke havde tilstrækkeligt kendskab til tysk. Det fjerde anbringende vedrører Rettens vurdering af SGL Carbons samarbejde med Kommissionen. Appellanten har ved sit femte anbringende gjort gældende, at Retten ved vurderingen af selskabets økonomiske evne til at betale bøden ikke har taget hensyn til dets økonomiske resultater, og at bøden er uforholdsmæssigt stor. Endelig har appellanten ved sit sjette anbringende gjort gældende, at Retten har beregnet rentesatsen forkert.

Det første anbringende om tilsidesættelsen af forpligtelsen til at tage hensyn til sanktioner pålagt i et tredjeland

Parternes argumenter

18 SGL Carbon har ved sit første anbringende gjort gældende, at Retten med urette har bestridt, at princippet non bis in idem kan anvendes i denne sag, eftersom der ved fastsættelsen af bøden, eller i hvert fald ved nedsættelse heraf, burde være taget hensyn til de sanktioner, selskabet var blevet pålagt i De Forenede Stater.

19 SGL Carbon har under retsmødet præciseret, at selv om Domstolen i sine domme af 29. juni 2006, Showa Denko mod Kommissionen (sag C-289/04 P, Sml. I, s. 5859, præmis 50-63), og SGL Carbon mod Kommissionen (sag C-308/04 P, Sml. I, s. 5977, præmis 26-39) forkastede opfattelsen, hvorefter der ved fastsættelsen af en bøde skal tages hensyn til sanktioner pålagt i tredjelande inden for det konkurrenceretlige område, havde Kommissionen ikke grundlag for fuldstændigt at udelade sådanne omstændigheder.

20 Det er nemlig SGL Carbons opfattelse, at Kommissionen, da den skal påse, at de pålagte sanktioner er forholdsmæssige, som led i udøvelsen af sine skønsbeføjelser kan være forpligtet til at tage hensyn til sanktioner, der er pålagt af myndighederne i et tredjeland.

21 Kommissionen har anført, at appellanten i denne sag med urette har påberåbt sig princippet non bis in idem. De administrative og retlige procedurer inden for det konkurrenceretlige område i De Forenede Stater og Fællesskabet vedrører nemlig ikke de samme genstande.

22 Kommissionen har anført, at det følger af Showa Denko-dommen og i SGL Carbon-dommen, at forpligtelsen til at tage hensyn til sanktioner, som et selskab er pålagt i et tredjeland, ikke har noget fællesskabsretligt grundlag.

23 Kommissionen har tilføjet, at det er i overensstemmelse med de almindelige retsgrundsætninger, at der ikke foreligger nogen forpligtelse til at tage hensyn til sådanne sanktioner. Såfremt et verdensomspændende kartel fastsætter priser på verdensplan, begår de karteldeltagende virksomheder nemlig ikke en enkelt overtrædelse, men en række overtrædelser svarende til antallet af de selvstændige retsordener, hvori prisfastsættelser, der har aktuelle eller potentielle virkninger inden for de respektive geografiske områder, er forbudt.

Domstolens bemærkninger

24 Det skal indledningsvis bemærkes, at Domstolen i dommen i sagen Showa Denko mod Kommissionen og i sagen SGL Carbon mod Kommissionen allerede har undersøgt, om princippet non bis in idem, der er sikret i artikel 4 i protokol nr. 7 til den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder, kan anvendes i situationer, hvor et tredjelands myndigheder har grebet ind i henhold til deres sanktionsbeføjelse inden for de konkurrenceretlige bestemmelser, der gælder på denne stats geografiske område.

25 Domstolen har desangående i præmis 28 og 52 i henholdsvis dommen i sagen SGL Carbon mod Kommissionen og dommen i sagen Showa Denko mod Kommissionen bemærket, at et kartel, som befinder sig i en international sammenhæng, særligt er karakteriseret ved tredjelandes retsordeners anvendelse på hvert deres område.

26 Domstolen har herved i præmis 29 og 53 i henholdsvis dommen i sagen SGL Carbon mod Kommissionen og dommen i sagen Showa Denko mod Kommissionen fastslået, at den myndighedsudøvelse, som disse staters myndigheder, der er kompetente på området for beskyttelsen af den frie konkurrence, udøver inden for rammerne af deres nationale kompetence, skal overholde statens egne krav. De forhold, der danner grundlag for andre staters retsordener på konkurrenceområdet, vedrører ikke alene specifikke mål og formål, men fører ligeledes til vedtagelsen af særlige materielle bestemmelser og har meget forskellige retlige konsekvenser på det administrative, strafferetlige eller civilretlige område, når nævnte staters myndigheder har fastslået, at der foreligger en overtrædelse af de bestemmelser, der finder anvendelse på konkurrenceområdet.

27 Det er Domstolens opfattelse, at det følger heraf, at Kommissionen, når den pålægger sanktioner for en virksomheds ulovlige adfærd, selv når den udspringer af en international aftale, tilsigter at beskytte den frie konkurrence inden for fællesmarkedet, som i henhold til artikel 3, stk. 1, litra g), EF udgør et af Fællesskabets grundlæggende formål. På grund af særegenheden af det retlige gode, der beskyttes på fællesskabsplan, kan de vurderinger, som Kommissionen foretager i henhold til dens beføjelser på området, være væsentligt forskellige fra dem, som tredjelandenes myndigheder foretager (jf. dommen i sagen SGL Carbon mod Kommissionen, præmis 31, og dommen i sagen Showa Denko mod Kommissionen, præmis 55).

28 Følgelig har Domstolen fastslået, at princippet non bis in idem ikke finder anvendelse i situationer, hvor tredjelandes retsordener og konkurrencemyndigheder har grebet ind inden for rammerne af deres enekompetence (jf. dommen i sagen SGL Carbon mod Kommissionen, præmis 32, og dommen i sagen Showa Denko mod Kommissionen, præmis 56).

29 Hvad angår denne appel skal det bemærkes, at Retten hovedsageligt på grundlag af samme begrundelse i den appellerede doms præmis 112-116 har fastslået, at princippet non bis in idem ikke finder anvendelse, når Kommissionen skal udøve

sine beføjelser i henhold til fællesskabsretten, selv om den pågældende virksomhed allerede er blevet pålagt sanktioner af et tredjelands myndigheder for overtrædelse af de konkurrenceretlige bestemmelser, der gælder i dette land.

30 Under disse forudsætninger kan den i SGL Carbons appel påberåbte argumentation om tilsidesættelse af princippet non bis in idem ikke tages til følge.

31 Hvad angår appellantens argumentation under retsmødet — hvorefter dommen i sagen SGL Carbon mod Kommissionen og dommen i sagen Showa Denko mod Kommissionen skal forstås således, at Kommissionens skønsbeføjelser for så vidt angår spørgsmålet, om den skal tage hensyn til de sanktioner, som den pågældende virksomhed er pålagt af et tredjelands myndigheder for overtrædelse af de konkurrenceretlige bestemmelser, der gælder i dette land, i givet fald kan »indskrænkes« i den forstand, at Kommissionen ikke desto mindre kan være forpligtet til at tage hensyn til sådanne sanktioner — skal alene fastslås, at en sådan fortolkning af de nævnte domme hviler på en urigtig læsning af disse og navnlig af henholdsvis deres præmis 36 og 60.

32 Domstolen har i de nævnte præmisser 36 og 60 nemlig på ingen måde taget stilling til, om princippet non bis in idem finder anvendelse. Den har derimod taget stilling til sagsøgernes subsidiære argumentation for Retten, hvorved disse ville godtgøre, at Retten havde tilsidesat proportionalitets- og rimelighedsprincippet.

33 Domstolen bemærkede alene herved, at fastsættelsen af de bøder, der er pålagt for overtrædelserne af fællesskabsrettens konkurrenceregler, er omfattet af Kommissionens skønsbeføjelser på området.

34 Det følger heraf, at Retten ved i den appellerede doms præmis 128 at fastslå, at Kommissionen ikke var forpligtet til at tage hensyn til de sanktioner, som SGL Carbon var blevet pålagt af myndighederne i De Forenede Stater, ikke har foretaget en urigtig retsanvendelse.

35 Følgelig skal SGL Carbons første anbringende i appellen forkastes.

Det andet anbringende om en uberettiget forhøjelse af den bøde, som appellanten blev pålagt som følge af, at selskabet var leder af kartellet

36 Dette anbringende har to led. For det første er det SGL Carbons opfattelse, at forhøjelsen af bødens grundbeløb er uberettiget, idet Rettens faktiske konstateringer ikke skaber noget grundlag for en sådan forhøjelse. For det andet er det SGL Carbons opfattelse, at Retten har tilsidesat kontradiktionsretten i denne forbindelse, eftersom selskabet før vedtagelsen af den anfægtede beslutning ikke kunne være bekendt med en omstændighed, der var væsentlig for dets forsvar, nemlig at selskabet af Kommissionen ville blive anset for den eneste leder af kartellet.

Andet anbringendes første led

— Parternes argumenter

37 SGL Carbon har anført, at stillingen som kartelleder, som Retten har tillagt selskabet, ikke svarer til sagens faktiske sammenhæng, således som den er omtalt i den appellerede dom.

38 Selskabet har ligeledes anført, at de faktiske omstændigheder — særligt Rettens i øvrigt selvmodsigende konstateringer — er forhold, der ikke kan begrunde en forhøjelse af den bøde, selskabet er blevet pålagt.

39 Kommissionen har anført, at dette led af anbringendet må afvises, idet appellanten herved har bestridt Rettens faktiske vurdering af selskabets rolle som kartelleder.

40 Kommissionen har tilføjet, at appellantens argumentation, hvorefter betegnelsen som leder har haft betydning for bødestørrelsen, ligeledes bør afvises, eftersom der er tale om en gentagelse af argumenter, der allerede har været fremført for Retten.

— Domstolens bemærkninger

41 Det skal indledningsvis bemærkes, at det følger af artikel 225, stk. 1, EF og artikel 58, stk. 1, i Domstolens statut, at det alene er Retten, der er kompetent til dels at fastlægge de faktiske omstændigheder i sagen, når bortses fra tilfælde, hvor den indholdsmæssige urigtighed af dens konstateringer følger af akterne i den sag, den har behandlet, dels at tage stilling til disse faktiske omstændigheder. Når Retten har fastlagt eller vurderet de faktiske omstændigheder, har Domstolen i henhold til artikel 225 EF kompetence til at gennemføre en kontrol med den retlige vurdering af disse faktiske omstændigheder og de retlige konsekvenser, Retten har draget. Domstolen har således ikke kompetence til at fastlægge de faktiske omstændigheder og i princippet heller ikke til at bedømme de beviser, Retten har lagt til grund ved fastlæggelsen af de faktiske omstændigheder. Når disse beviser er blevet forskriftsmæssigt tilvejebragt, og de almindelige retsgrundsætninger og de processuelle regler om bevisbyrde og bevisførelse er blevet overholdt, er det alene Retten, der har kompetence til at vurdere, hvilken bevisværdi der skal tillægges de oplysninger, den har fået forelagt. Rettens vurdering heraf udgør derfor ikke et

retsspørgsmål, der som sådant er undergivet Domstolens prøvelsesret, medmindre oplysningerne er gengivet urigtigt (jf. dom af 6.4.2006, sag C-551/03 P, General Motors mod Kommissionen, Sml. I, s. 3173, præmis 51 og 52 samt den deri nævnte retspraksis).

42 Vedrørende andet anbringendes første led bemærkes, at Retten i den appellerede doms præmis 316-331 grundigt har undersøgt de faktiske omstændigheder, der indebar, at Kommissionen betragtede SGL Carbon som kartellets leder og vurderede, at en sådan rolle udgjorde en skærpende omstændighed.

43 Vedrørende en sådan omstændighed bemærkes, at der ved fastsættelsen af en overtrædelses grovhed i henhold til fast retspraksis (jf. bl.a. dom af 28.6.2005, forenede sager C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P — C-208/02 P og C-213/02 P, Dansk Rørindustri m.fl. mod Kommissionen, Sml. I, s. 5425, præmis 240-242) tages hensyn til mange elementer, i forhold til hvilke Kommissionen har en skønsmargen. Kommissionen har ved i forbindelse med fastsættelsen af bødestørrelsen og i overensstemmelse med de nævnte retningslinjer at tage hensyn til, at der foreligger skærpende omstændigheder, blot opfyldt sin opgave, som består i at påse, at de fællesskabsretlige konkurrenceregler overholdes.

44 Der skal for at fastslå en overtrædelses grovhed tages hensyn til de enkelte virksomheders adfærd og rolle ved oprettelsen af kartellet samt det udbytte, som virksomhederne har kunnet opnå heraf (jf. i denne retning dom af 7.6.1983, forenede sager 100/80-103/80, Musique Diffusion française m.fl. mod Kommissionen, Sml. s. 1825, præmis 129).

45 Under disse omstændigheder indebærer SGL Carbons argumentation vedrørende den skærpende omstændighed i forbindelse med selskabets rolle som kartelleder, at Domstolen skal foretage en ny undersøgelse af alle de faktiske forhold, som Retten har taget stilling til.

46 SGL Carbon har herved ikke henvist til noget dokument eller andre forhold for at godtgøre, at Retten har foretaget urigtig retsanvendelse ved sin vurdering af denne virksomheds rolle angående såvel oprettelsen som udviklingen af kartellet.

47 Endvidere er de nævnte vurderinger heller ikke behæftet med selvmodsigelser hvad angår vurderingen af SGL Carbons og de andre karteldeltagende virksomheders adfærd.

48 Det følger heraf, at det andet anbringendes første led må afvises.

Andet anbringendes andet led

— Parternes argumenter

49 SGL Carbon har anført, at Kommissionen ikke behørigt har hørt selskabet ved vurderingen af dets overtrædelse, og at Retten har tilsidesat en sådan omstændigheds retlige rækkevidde. Kommissionen havde nemlig i klagepunktsmeddelelsen

tilskrevet SGL Carbon lederrollen i kartellet sammen med en anden virksomhed. Kommissionen har derimod i betragtning 485-488 til den anfægtede beslutning fastslået, at udelukkende appellanten »ledede og opfordrede til overtrædelsen på markedet for isostatisk grafit«, og derfor pålagt appellanten den største forhøjelse af bødens grundbeløb, nemlig 50%.

50 SGL Carbon har derfor anført, at Retten har tilsidesat kontradiktionsretten. I klagepunktsmeddelelsen er det nemlig ikke tilstrækkeligt at angive, at der ved en bødepålæggelse vil blive taget hensyn til overtrædelsens alvor og varighed, idet denne meddelelse for at give mulighed for et effektivt forsvar ligeledes skal angive de omstændigheder, som Kommissionen kan tage hensyn til ved vedtagelsen af beslutningen.

51 SGL Carbon har understreget, at selskabets påståede lederegenskab er et væsentligt element i bødefastsættelsen. Appellanten ville nemlig, såfremt dette havde fremgået af klagepunktsmeddelelsen, have rejst indsigelser mod, at Kommissionen ville foretage en sådan vurdering.

52 Kommissionen har anført, at Retten med rette har fastslået, at kontradiktionsretten, og særligt retten til at blive hørt, er blevet overholdt, idet de væsentligste faktiske og retlige forhold vedrørende de begåede overtrædelser, såsom disses alvor og varighed, fremgår af klagepunktsmeddelelsen. Høringsretten vedrører nemlig ikke den måde, hvorpå Kommissionen med henblik på bødefastsættelsen vil anvende kriterierne om overtrædelsens alvor og varighed.

53 Kommissionen har desuden anført, at betydningen af appellantens virksomhed som kartelleder, og hvorledes Retten har vurderet omstændighederne desangående, er faktiske spørgsmål, som kun kan efterprøves under en appelsag, hvis beviserne er urigtigt gengivet.

54 Den har herved anført, at appellanten ikke har bestridt, at Rettens konstateringer er i overensstemmelse med gældende ret. Appellanten har heller ikke påberåbt sig argumenter, der kan godtgøre, at Retten eventuelt har gengivet beviserne urigtigt.

— Domstolens bemærkninger

55 Det bemærkes, at det dels er klagepunktsmeddelelsen, dels adgangen til sagens akter, som giver de virksomheder, der er genstand for undersøgelsen, mulighed for at skaffe sig kendskab til de beviser, Kommissionens er i besiddelse af, og for at sikre kontradiktionsrettens fulde virkning (jf. dom af 15.10.2002, forenede sager C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P — C-252/99 P og C-254/99 P, Limburgse Vinyl Maatschappij m.fl. mod Kommissionen, Sml. I, s. 8375, præmis 315 og 316, samt af 7.1.2004, forenede sager C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P og C-219/00 P, Aalborg Portland m.fl. mod Kommissionen, Sml. I, s. 123, præmis 66 og 67).

56 Det følger ligeledes af fast retspraksis, at Kommissionen, såfremt den i klagepunktsmeddelelsen angiver de væsentligste faktiske og retlige elementer, der kan medføre bødepålæg — såsom den formodede overtrædelses alvor og varighed — samt at overtrædelsen er begået forsætligt eller uagtsomt, opfylder sin forpligtelse til at overholde virksomhedernes ret til at blive hørt (jf. i denne retning dom af 9.11.1983, sag 322/81, Michelin mod Kommissionen, Sml. s. 3461, præmis 19 og 20, samt dommen i sagen Dansk Rørindustri m.fl. mod Kommissionen, præmis 428).

57 Hvad angår denne appel skal det fastslås, at Retten i den appellerede doms præmis 138-142 korrekt har fastslået, hvilke retsregler der gælder for klagepunktsmeddelelsen og virksomhedernes ret til at blive hørt.

58 Retten har endvidere i den appellerede doms præmis 144 og 145 med rette vurderet, at kontradiktionsretten var overholdt, idet SGL Carbon havde fået mulighed for at fremsætte bemærkninger til den begåede overtrædelses varighed, alvor og art. Retten har ligeledes i dommens præmis 146 med rette præciseret, at Kommissionen ikke var forpligtet til i klagepunktsmeddelelsen at forklare, hvorledes den ville anvende hvert af disse forhold ved bødefastsættelsen (jf. i denne retning dommen i sagen Dansk Rørindustri m.fl. mod Kommissionen, præmis 434, 435 og 439).

59 Det følger heraf, at Retten ikke har foretaget urigtig retsanvendelse ved at fastslå, at klagepunktsmeddelelsen indeholdt tilstrækkeligt præcise oplysninger om, hvorledes Kommissionen ville fastsætte bøden, navnlig med hensyn til den begåede overtrædelses alvor.

60 Det skal særligt fremhæves, at Retten i den appellerede doms præmis 148 har fastslået, at klagepunktsmeddelelsen angav, at SGL Carbon havde spillet en ledende rolle i og tilskyndet til overtrædelsen. Appellanten var således advaret om, at der kunne tages hensyn til denne omstændighed ved fastsættelsen af bøden.

61 Retten har ligeledes i den appellerede doms præmis 149 med rette fastslået, at intet godtgør, at SGL Carbons ansvar som kartelleder er blevet skærpet som følge af, at Kommissionen i den anfægtede beslutning har undladt at tilskrive en anden karteldeltagende virksomhed den samme rolle.

62 Under disse omstændigheder har det forhold, at Kommissionen, som generaladvokat J. Mazák har anført i punkt 59 i sit forslag til afgørelse, har fastslået, at SGL Carbon var den eneste leder af kartellet, ikke — hvad angår tilsidesættelsen af kontradiktionsretten — ændret denne virksomheds stilling i forhold til klage-

punktsmeddelelsen, eftersom klagepunktsmeddelelsen efter sin natur er midlertidig og kan ændres under den vurdering, som Kommissionen senere foretager på grundlag af de oplysninger, parterne har fremlagt, og andre faktiske oplysninger.

63 Det andet anbringendes andet led er derfor ugrundet.

64 Det følger heraf, at SGL Carbons andet anbringende må forkastes i sin helhed.

Det tredje anbringende om en tilsidesættelse af kontradiktionsretten, for så vidt som den indebærer en høringsret

Parternes argumenter

65 SGL Carbon har anført, at Retten i den appellerede doms præmis 154 med urette har fastslået, at argumentationen om, at Kommissionens ansatte, der gennemførte undersøgelsen, havde et utilstrækkeligt kendskab til tysk, ikke var underbygget af noget væsentligt bevis. Appellanten har nemlig godtgjort, i hvilket omfang og hvorfor selskabet kun kunne formode, at ingen af de nævnte ansatte beherskede dette sprog tilstrækkeligt.

66 Det er SGL Carbons opfattelse, at medlemmerne af Kommissionens undersøgelsesgruppe skal kunne forstå alle de data, som de pågældende virksomheder påberåber sig, direkte eller efter oversættelse.

67 Kommissionen har anført, at Retten har fastslået, at appellanten ikke havde fremlagt noget væsentligt bevismiddel, der kunne underbygge denne formodning.

68 Kommissionen har understreget, at nævnte medlemmers individuelle sprogkundskaber ikke kan have den mindste betydning for overholdelsen af kontradiktionsretten. Den administrative procedure ledes nemlig af Generaldirektoratet for Konkurrence og afsluttes ved Kommissionens beslutning som institution.

69 Kommissionen har tilføjet, at hele korrespondancen i sagen, på nær en enkelt skrivelse, er foregået på tysk. Udelukkende den tredje begæring om oplysninger var affattet på engelsk, men appellanten anmodede ikke om en oversættelse og besvarede begæringen på tysk.

Domstolens bemærkninger

70 Indledningsvis bemærkes, at kontradiktionsretten i enhver procedure, som kan føre til, at der pålægges sanktioner, navnlig bøder eller tvangsbøder, er et grundlæggende princip i fællesskabsretten, som skal iagttages, selv om det drejer sig om en procedure af administrativ art (jf. bl.a. dom af 2.10.2003, sag C-194/99 P, Thyssen Stahl mod Kommissionen, Sml. I, s. 10821, præmis 30).

71 Overholdelse af kontradiktionsretten kræver navnlig, at den virksomhed, der er genstand for en undersøgelse, under den administrative procedure bliver i stand til på hensigtsmæssig vis at tilkendegive sit syn på omstændighederne, på relevansen af de påståede faktiske forhold samt på de dokumenter, som Kommissionen har lagt vægt på (jf. dom af 6.4.1995, sag C-310/93 P, BPB Industries og British Gypsum mod Kommissionen, Sml. I, s. 865, præmis 21).

72 Det skal — for så vidt som SGL Carbon har bestridt Rettens afvisning i den appellerede doms præmis 154 af selskabets argumentation, hvorefter Kommissionen havde overladt sagsakterne til ansatte, som ikke beherskede tysk tilstrækkeligt — hvad angår det tredje anbringende i appellen, bemærkes, at denne konklusion er støttet på et faktisk skøn og en vurdering af de beviser, der er fremlagt for Retten, hvilket som bemærket i den foreliggende doms præmis 41 ikke kan anfægtes under en appel.

73 Såfremt det imidlertid forudsættes godtgjort, at medlemmer af Kommissionens undersøgelsesgruppe ikke besad de fornødne sprogkundskaber, skal det, for så vidt som SGL Carbon gør gældende, at Kommissionen har tilsidesat kontradiktionsretten, blot fremhæves, at et medlems sprogkundskaber i den gruppe, der er bemyndiget til at foretage en undersøgelse af et kartel, ikke i sig selv kan være afgørende for at vurdere, om Kommissionen eventuelt har tilsidesat kontradiktionsretten.

74 Retten har derfor ikke foretaget urigtig retsanvendelse ved at fastslå, at Kommissionen ikke tilsidesatte kontradiktionsretten.

75 SGL Carbons tredje anbringende i appelsagen kan derfor ikke tages til følge.

Det fjerde anbringende om den manglende hensyntagen til SGL Carbons samarbejde med Kommissionen

Parternes argumenter

76 SGL Carbon har anført, at Retten ikke har taget hensyn til argumenterne om, at virksomhedens samarbejde med Kommissionen er blevet undervurderet i sammenligning med de andre berørte virksomheders samarbejde. Kommissionen har nemlig nedsat appellantens bøde med 35%, skønt nedsættelsen burde have udgjort 50-75%.

77 Appellanten har anført, at selskabet i hvert fald har samarbejdet i samme omfang som de andre virksomheder, og at det var det eneste selskab, der fremlagde oplysninger om de andre virksomheders deltagelse i kartellet.

78 SGL Carbon har ligeledes anført, at spørgsmålet om, hvorvidt Kommissionen i sin beslutning har lagt de overtrædelser til grund, som de samarbejdende virksomheder har afsløret, ikke alene er afgørende. Ellers må de virksomheder, der ønsker at samarbejde, nemlig hele tiden befrygte, at der som i appellantens tilfælde ikke tages hensyn til deres samarbejde, eller ikke tages hensyn hertil i fuldt omfang.

79 Kommissionen har anført, at Retten med sine vurderinger af SGL Carbons samarbejde ved undersøgelsen ikke har foretaget en urigtig retsanvendelse. Retten har korrekt vurderet appellantens og de andre berørte virksomheders bidrag.

Eftersom appellantens samarbejde ikke bidrog til at bevise overtrædelsen, var der ikke grundlag for at tage hensyn hertil for at foretage en bødenedsættelse.

80 Kommissionen har fastslået, at Retten har foretaget en rigtig gennemgang af bevismidlerne vedrørende de enkelte berørte virksomheders respektive bidrag til undersøgelsen. Appellanten har ikke redegjort for, hvorledes denne gennemgang har kunnet forvanske beviserne, hvilket er det eneste forhold, der kan kontrolleres under en appelsag.

Domstolens bemærkninger

81 Kommissionen har, som bemærket i denne doms præmis 43, et vidt skøn for metoden til bødeberegning, og den kan herved tage hensyn til mange forhold, herunder de pågældende virksomheders samarbejde ved undersøgelserne gennemført af denne institutions tjenestegrene. Kommissionen skal som led heri foretage vanskelige faktiske skøn, bl.a. vedrørende de nævnte virksomheders respektive samarbejde.

82 Hvad angår denne sag skal det bemærkes, at Retten i den appellerede doms præmis 358-362 har begrundet sin vurdering desangående ved at basere sig på samarbejdsmeddelelsen og opfattelsen af, at kun én virksomhed — nemlig den første, der fremlægger beviser vedrørende tilstedeværelsen af et kartel — i modsætning til andre virksomheder, der på et senere tidspunkt i den administrative procedure fremlægger særlige beviser vedrørende dette kartel, kan begunstiges af en væsentlig bødenedsættelse.

83 I henhold til retspraksis kan en virksomheds samarbejde med Kommissionen udelukkende begrunde en nedsættelse af bøden i henhold til samarbejdsmeddelelsen, såfremt et sådant bidrag rent faktisk giver Kommissionen mulighed for at forfølge sin opgave, der består i at konstatere overtrædelsen og bringe den til ophør (jf. i denne retning dom af 16.11.2000, sag C-297/98 P, SCA Holding mod Kommissionen, Sml. I, s. 10101, præmis 36, og dommen i sagen Dansk Rørindustri m.fl. mod Kommissionen, præmis 399).

84 Skønt det allerede i samarbejdsmeddelelsens afsnit C og B bestemmes, at den første virksomhed, der fremlægger beviser vedrørende tilstedeværelsen af et kartel, begunstiges af en bødenedsættelse, er formålet med at fremme virksomhedernes samarbejde med henblik på at opdage hemmelige karteller, der påvirker Fællesskabet — navnlig for de første virksomheder, der fremlægger beviser — særligt blevet bekræftet og stadfæstet ved Kommissionens meddelelse om bødefritagelse eller bødenedsættelse i kartelsager (EUT 2006 C 298, s. 17).

85 Retten har i den appellerede doms præmis 360 bemærket, at kun én virksomhed — ikke SGL Carbon — var den første, der fremlagde de nævnte bevismidler.

86 Følgelig har Retten i den appellerede doms præmis 367 fastslået, at SGL Carbon ikke opfyldte betingelserne i samarbejdsmeddelelsen for at være begunstiget af en betydelig bødenedsættelse, fordi selskabet var leder af kartellet. En sådan vurdering, der er støttet på faktiske forhold, kan ikke anfægtes under en appel.

87 Hvad angår SGL Carbons argumentation om, at der skal tages hensyn til virksomhedens samarbejde med Kommissionen, skønt den var blevet betegnet

som kartelleder, bemærkes, at Retten i den appellerede doms præmis 368 med rette har fastslået, at Kommissionen ikke havde pligt til at kompensere for et sådant samarbejde med en betydelig bødenedsættelse, eftersom dette samarbejde rent faktisk hverken havde gjort det lettere at fastslå, at dette kartel bestod, eller gjort det muligt at bringe det til ophør.

88 Hvad angår SGL Carbons påstand om, at virksomhedens samarbejde er blevet undervurderet i sammenligning med de andre karteldeltagende virksomheders samarbejde, skal det fremhæves, at Kommissionen, som Retten med rette har bemærket i den appellerede doms præmis 371, har et vidt skøn for at vurdere kvaliteten og brugbarheden af en virksomheds samarbejde, navnlig i forhold til andre virksomheders bidrag.

89 SGL Carbon har ikke fremlagt noget forhold, der godtgør, hvorledes Retten har foretaget en urigtig retsanvendelse ved sin bedømmelse af Kommissionens udøvelse af sine skønsbeføjelser i forhold til virksomhedernes samarbejde med Kommissionen under undersøgelsen.

90 Det følger heraf, at SGL Carbon ikke med føje kan gøre gældende, at Retten har foretaget en urigtig retsanvendelse ved sin vurdering af virksomhedens samarbejde med Kommissionen under undersøgelsen.

91 Følgelig skal SGL Carbons fjerde anbringende i appelsagen forkastes.

Det femte anbringende om, at bøden er uforholdsmæssig stor

Parternes argumenter

92 SGL Carbon har anført, at Retten med urette har fastslået, at Kommissionen ved fastsættelsen af bøden ikke er forpligtet til at vurdere den pågældende virksomheds økonomiske situation.

93 Appellanten har understreget, at Retten ved ikke at tage hensyn til de økonomiske virkninger, der er tilknyttet et bødepålæg, ikke kan besegle en virksomheds fallit. Proportionalitetsprincippet indebærer nemlig, at der skal tages hensyn til sanktionernes mærkbarhed i forhold til den pågældende virksomheds økonomiske situation.

94 Kommissionen har anført, at det femte anbringende må afvises. SGL Carbon ønsker nemlig, ved at fremlægge en række påstande, der går ud over, hvad Retten har fastslået i den appellerede dom, at få bødefastsættelsens passende karakter genbehandlet. Sådanne faktiske vurderinger kan ikke undergives Domstolens prøvelse under en appelsag.

95 Kommissionen har anført, at det femte anbringende under alle omstændigheder er ugrundet. Retten har nemlig som led i sin fuldstændige prøvelsesret bekræftet fast retspraksis, hvorefter Kommissionen ved bødefastsættelsen ikke er forpligtet til at tage hensyn til en virksomheds økonomiske situation.

96 Kommissionen har tilføjet, at Retten har nedsat den bøde, der er pålagt appellanten, betydeligt, idet den har forhøjet den af Kommissionen foretagne nedsættelse.

Domstolens bemærkninger

97 Det skal indledningsvis, som allerede angivet i denne doms præmis 41, bemærkes, at Domstolens prøvelsesret under en appelsag ikke omfatter Rettens faktiske konstateringer, medmindre det fremgår af sagens akter, at disse konstateringer er indholdsmæssigt urigtige, når Retten har gengivet beviserne forkert, eller dens retlige kvalifikation af de faktiske omstændigheder er forkert, eller det skal afgøres, om reglerne om bevisbyrde og bevisførelse er overholdt.

98 Det tilkommer heller ikke Domstolen inden for rammerne af en appel af billighedsgrunde at omgøre det skøn, som Retten har udøvet under sin fulde prøvelsesret vedrørende størrelsen af de bøder, som pålægges virksomheder på grund af disses overtrædelse af fællesskabsretten (jf. dom af 17.7.1997, sag C-219/95 P, Ferriere Nord mod Kommissionen, Sml. I, s. 4411, præmis 31, og af 25.1.2007, sag C-407/04 P, Dalmine mod Kommissionen, Sml. I, s. 835, præmis 152).

99 For så vidt som SGL Carbon har villet rejse tvivl om forholdsmæssigheden af den bøde, selskabet er blevet pålagt, skal anbringendet afvises, eftersom der hermed tilsigtes en ny undersøgelse af de faktiske vurderinger, hvilket Domstolen ikke har beføjelser til under en appelsag (jf. ligeledes dom af 29.4.2004, sag C-359/01 P, British Sugar mod Kommissionen, Sml. I, s. 4933, præmis 47 og 48, samt dommen i sagen Dansk Rørindustri m.fl. mod Kommissionen, præmis 245 og 246).

100 Hvad angår argumentationen om, at Retten har undladt at tage hensyn til SGL Carbons økonomiske evner, bemærkes, at Kommissionen efter fast retspraksis, som præmis 333 i den appellerede dom med rette er støttet på, ikke ved bødefastsættelsen er forpligtet til at tage hensyn til den pågældende virksomheds økonomiske situation, eftersom anerkendelsen af en sådan forpligtelse ville medføre uberettigede konkurrencemæssige fordele for virksomheder, der er mindre tilpasset markedsvilkårene (jf. dom af 8.11.1983, forenede sager 96/82-102/82, 104/82, 105/82, 108/82 og 110/82, IAZ International Belgium m.fl. mod Kommissionen, Sml. s. 3369, præmis 54 og 55, samt dommen i sagen SGL Carbon mod Kommissionen, præmis 105 og 106).

101 Under disse omstændigheder har Retten ikke foretaget en urigtig retsanvendelse ved i den appellerede doms præmis 333 ikke at tiltræde anbringendet om, at Kommissionen har undladt at tage hensyn til appellantens økonomiske evne.

102 SGL Carbons femte anbringende i appelsagen kan derfor ikke tages til følge.

Det sjette anbringende om, at den af Kommissionen fastsatte rentesats er ulovlig

Parternes argumenter

103 SGL Carbon har anført, at Retten ikke har undersøgt virksomhedens argumenter om fastsættelsen af rentesatsen, og at der i den appellerede dom følgelig er foretaget en urigtig retsanvendelse desangående.

104 Appellanten har anført, at selskabet er blevet pålagt for høje renter. Kommissionen kan ikke uden hjemmel fastsætte renter, der ligger klart over markedsniveauet. Kommissionen har ved at fastsætte høje renter reelt pålagt virksomheden en yderligere sanktion.

105 Det er SGL Carbons opfattelse, at Retten i intet tilfælde med føje kan afvise henvisningen til en rentesats, der forhøjer de foreløbige indbetalinger, som virksomhederne foretager for at betale de pålagte bøder, ved at fastholde, at denne sats udelukkende skal forhindre, at Fællesskabet opnår en uberettiget fortjeneste. Det eneste formål med den rentesats, der gælder for endnu ubetalte bøder, skal nemlig være at forhindre, at den pågældende virksomhed begunstiges af en garantistillelse.

106 Kommissionen har anført, at det sjette anbringende må afvises for så vidt formålet hermed er, at rentefastsættelsen undergives en genbehandling ved Domstolen under appelsagen.

107 Kommissionen har endvidere anført, at anbringendet under alle omstændigheder er ugrundet. Såfremt virksomhederne kunne opnå økonomiske fordele ved forsinket betaling af de pålagte bøder, ville sanktionen nemlig svækkes, og de virksomheder, der betalte bøderne for sent, ville være begunstiget af økonomiske fordele i forhold til de virksomheder, som foretog betalingen inden for den fastsatte frist.

108 Kommissionen har tilføjet, at Retten har givet en tilstrækkelig begrundelse for, hvorfor Kommissionen ikke havde misbrugt sin skønsbeføjelse ved rentefastsættelsen, og at appellanten ikke har fremført noget argument, der kan godtgøre, at morarenterne er uforholdsmæssige.

Domstolens bemærkninger

109 Det bemærkes, at Retten som svar på det fremførte anbringende i den appellerede doms præmis 411 har henvist til fast retspraksis, hvorefter de beføjelser, som Kommissionen råder over i medfør af artikel 15, stk. 2, i forordning nr. 17, omfatter muligheden for at fastsætte bødernes forfaldsdato, den dato, fra hvilken der påløber renter, samt den rentesats, der skal anvendes, og for at angive, hvorledes dens beslutning skal opfyldes.

110 Hvis Kommissionen ikke havde en sådan beføjelse, ville virksomhederne kunne drage fordel af at betale for sent, hvorved sanktionernes virkning ville blive svækket (dommen i sagen SGL Carbon mod Kommissionen, præmis 114).

111 Retten har følgelig med rette fastslået, at Kommissionen kunne tage udgangspunkt i et højere niveau end den sats, der på markedet tilbydes en gennemsnitslåner, når det er nødvendigt for at forhindre forhalingsmanøvrer ved betalingen af bøden (dommen i sagen SGL Carbon mod Kommissionen, præmis 115).

112 Det skal tilføjes, at SGL Carbon ikke har godtgjort, hvorledes Retten har foretaget en urigtig retsanvendelse ved i den appellerede doms præmis 412 at fastslå, at

Kommissionen ikke har overskredet grænserne for sit skøn hvad angår fastsættelsen af morarenter. Appellanten har nemlig herved blot ønsket en genbehandling af Rettens vurdering af de faktiske forhold i denne forbindelse.

113 En sådan argumentation er ikke omfattet af Domstolens prøvelsesret under en appelsag (jf. dom af 21.9.2006, sag C-113/04 P, Technische Unie mod Kommissionen, Sml. I, s. 8831, præmis 81-83). Anbringendet desangående skal derfor afvises.

114 Hvad angår SGL Carbons påstand om, at selskabets argument om, at Kommissionen kan indrømme en rentesats på 2%, hvis der foretages en midlertidig a konto-betaling, med urette er blevet afvist som fremsat for sent, skal bemærkes, at Retten med rette har betragtet dette argument, som ikke var fremsat i stævningen, som et nyt anbringende i henhold til Rettens procesreglements artikel 48, stk. 2. Retten afviste derfor med føje anbringendet i den appellerede doms præmis 413.

115 SGL Carbons sjette argument appellen skal derfor dels forkastes, og dels afvises.

116 Det følger heraf, at ingen af de af SGL Carbon påberåbte anbringender under appelsagen kan tages til følge, og at denne derfor skal forkastes.

Sagens omkostninger

117 I henhold til procesreglementets artikel 69, stk. 2, som ifølge artikel 118 finder tilsvarende anvendelse i appelsager, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Da Kommissionen har nedlagt påstand om, at SGL Carbon tilpligtes at betale sagens omkostninger, og selskabet har tabt sagen, bør det pålægges det at betale appelsagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser udtaler og bestemmer Domstolen (Fjerde Afdeling):

1) Appellen forkastes.

2) SGL Carbon AG betaler sagens omkostninger.

Underskrifter